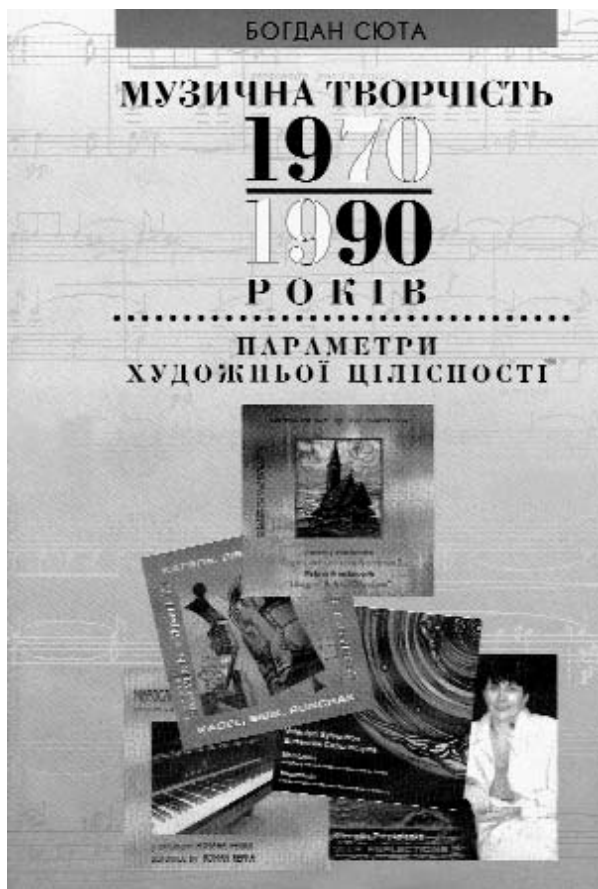

ПАРАМЕТРИ СУЧАСНОЇ МУЗИКИ

Рецензія на монографічне дослідження Б. Сюті "Музична творчість 1970–1990 років: Параметри художньої цілісності". – Київ, 2007.

З особливою цікавістю сьогодні сприймаються дослідження, об'єктом наукового аналізу яких є специфічні ракурси сучасних музично-творчих процесів, зокрема "принципи організації художньої цілісності, що почали домінувати в ... музиці останніх трьох десятиліть в умовах утвердження постмодерних реалій та усталення відповідних творчих парадигм" (С. 9 рецензованого видання). Започатковану віднедавна в українському музикознавстві традицію вивчення узятих в широкому соціокультурному контексті музичних творів у ракурсі художньої цілісності (О. Берегова, Н. Герасимова-Персидська, Н. Зеленіна, О. Зінкевич, А. Калениченко, Л. Кияновська, М. Ковалінас, В. Москаленко, І. Пяковський, І. Юдкін та ін.) продовжує монографія Б. Сюті "Музична

творчість 1970–1990-х років: параметри художньої цілісності" (К., 2006. – 253 с.). Як і попередні дві праці цього автора, вона викликала жвавий інтерес у середовищі музикознавців, композиторів, виконавців і шанувальників сучасної музики.

Обізнаний з проблематикою сучасної музики читач безпомилково впізнає авторський стиль Б. Сюті – його забезпечують наукова допитливість, тонка спостережливість, масштабність наукового бачення й мислення, щире зацікавлення найактуальнішими й найскладнішими проблемами сучасної музичної творчості. У цій книзі автор засвідчив ще одну, цілковито необхідну, як на наш погляд, рису – вміння цікаво й доступно (наскільки це доречно в науковій монографії) висвітлювати складні теоретичні проблеми.

Проблема організації художньої цілісності завжди була важливою для музичної творчості, а сьогодні постала особливо гостро як ключ для аналізу і розуміння музики ХХ – початку ХХІ ст. Тому упродовж останнього десятиліття музикознавці й справді відчували брак монографічних досліджень, де було б здійснено її системне осмислення. Як бачимо, з цього погляду монографія Б. Сюті стала надивовижу своєчасною, потрібною широкому колу зацікавлених фахівців.

Вирішення основних напрямків висвітлюваної проблематики на матеріалі української та польської музичної творчості останньої третини ХХ ст. є, безперечно, вдалим ходом дослідника. Саме так він зумів уникнути "нависання" традиційних – часто непродуктивних – штампів порівняння української музики виключно з російською, аналізуючи водночас шляхи взаємодії музичної творчості України й Польщі та порівнюючи шляхи, якими обидві музичні культури розвиваються в напрямку постмодернізму.

Імпонує, що специфічну музично-теоретичну проблематику автор викладає в системному зв'язку з питаннями музичної естетики та психології, творчості й виконавства в широкому культурно-історичному контексті України та Європи з урахуванням взаємодії централізаційних та перифериза-

РЕЦЕНЗІЇ ТА БІБЛІОГРАФІЧНІ ОГЛЯДИ

ційних процесів, показових для сучасної культури, зокрема музики. До переваг цієї монографії належить також прискіпливе врахування специфіки дискурсу та його соціально-психологічних і комунікативних характеристик.

Виправдано значну увагу в книзі присвячено розглядові ситуації постмодернізму й питанням зміни естетичних пріоритетів у музиці 1960–1970 років, демонстрації пошуків нових підходів у композиторській творчості наступних двох десятиліть. У цьому контексті слушно з'ясовуються особливості культурно-стильової полілогічності, принципів системності та симетрії в композиціях українських і польських авторів кінця ХХ ст.

Окремий акцент у монографії зроблено на вирішенні проблеми функціонування тривіальної музики та кічу. Особливої уваги заслуговують авторські спостереження щодо показової для сучасної музики зміни функцій та перетворення його в один із принципів організації цілісності. Варто зауважити, що цей розділ – це фактично поглиблений і вдосконалений варіант розлогої статті цього ж автора, що побачила світ у Записках НТШ і була позитивно прийнята та високо поцінована музичним загалом.

Серед нових принципів організації музичної цілісності у цьому дослідженні – чи не вперше в українському музикознавстві – виділено культурну полілогічність, текстові взаємодії, фрагментаризм тощо. Висунуті положення автор переконливо підтверджує докладним аналізом зразків музичної творчості українських і польських (частково й інших зарубіжних) композиторів. Такий послідовний порівняльний підхід виявився, на нашу думку, не лише оригінальним, але й досить продуктивним і перспективним. Серйозна аналітична база дозволила Б. Сюті умотивувати й запропонувати для наукового обігу поняття парадокса інтерпретанти.

Важливим і цікавим для сприймання є розділ монографії, присвячений опрацюван-

ню проблеми творчих парадигм та їх трансформації у науково-творчі парадигми (останній термін – теж авторський). У цьому зв'язку скрупульозно простежено функціонування в сучасній музиці інтердискурсу й використання у творах константних моделей та їх шкал (обидва поняття знову-таки новаторські; вони опрацьовані й обґрунтовані автором дослідження). Б. Сюта слушно звертає увагу й на таке важливе явище, як залучення до процесу організації музичної цілісності соціокультурних контекстів і позамузичних чинників, а також на помітне зростання їх ролі в музиці кінця ХХ ст.

Варто заакцентувати високу ерудованість автора рецензованого дослідження, його вільну орієнтацію в якнайщедріше представленій науковій літературі різними мовами (з 613 позицій використаної літератури понад 200 – англо-, німецько-, франко-, польсько-, чесько- та словенськомовні).

До переваг праці слід зарахувати й те, що монографія збуджує у читача свіжі думки, викликає бажання доповнити міркування автора власними, а іноді й подискутувати.

Насамкінець відзначимо належне видавниче оформлення книги, яке цілковито узгоджується з її змістом. Як і годиться для солідного наукового видання, монографія споряджена покажчиком імен та короткою анотацією англійською мовою.

Отже, з появою нової книги Богдана Сюти, музична та наукова громадськість України збагатилася ґрунтовним і актуальним теоретичним дослідженням із проблематики сучасної музики. З огляду на широчінь висвітлюваних проблем та розмаїтість залучуваного до аналізу музичного матеріалу, вона, без сумніву, стане надійною теоретичною і практичною допомогою як музикознавцям, так і практикуючим композиторам та виконавцям, а також культурологам, естетикам, студентам та аспірантам та й просто зацікавленим читачам.

Володимир Романко